

Zkušenosti z provedení průzkumů v dopravě

MASARYKOVA
UNIVERZITA

UNIVERZITA
KARLOVA

PREZENTUJE: MGR. MARIÁN SVOBODA, ŘEDITEL SPOLEČNOSTI AUGUR CONSULTING S.R.O.

Základní informace o společnosti AUGUR Consulting s.r.o.

Výčet empirických aktivit z oblasti dopravy

• Projekt Central MeetBike – Dotazníkové šetření v Pardubicích (sběr dat týkající se dopravního chování obyvatelstva)

• Sociologický výzkum k dopravní obslužnosti v ulicích 17. Listopadu a třída Míru (dotazníkové šetření pro Statutární město Pardubice)

• Cíle a způsoby následné přepravy cestujících příjíždějících na Brno Hlavní nádraží (dotazníkové šetření)

• Cesty dětí do školy a zpět (dotazníkové šetření pro Statutární město Hradec Králové)

• Význam regionálních terminálů vysokorychlostních tratí pro hustotu dopravních proudů

- 1) Spotřebitelské šetření – Názory obyvatel v blízkosti tratě a možné zastávky u Velkého Meziříčí (dotazníkové šetření)
- 2) Spotřebitelské šetření – Názory obyvatel v blízkosti tratě a možné zastávky u Velkého Meziříčí (řízené rozhovory s otevřenými otázkami)

• Sociologické průzkumy a analýzy pro projekt Nová mobilita – průzkumy mezi uživateli různých dopravních prostředků s cílem zjistit jejich preference a chování

- 1) Šetření mobilitního chování uživatelů dopravního módu – automobil
- 2) Šetření mobilitního chování uživatelů dopravního módu – autobus a vlak
- 3) Šetření preference VRT oproti jiným dopravním módům
- 4) Šetření mobilitního chování domácích a zahraničních návštěvníků
- 5) Šetření mobilitního chování účastníků cestovního ruchu – Jižní Korea
- 6) Šetření preference VRT oproti letadlu

• Sociologické průzkumy a analýzy pro projekt Nová mobilita – průzkumy mezi uživateli různých dopravních prostředků s cílem zjistit jejich preference a chování

- 1) Šetření potenciální změny mobilitního chování na RS1 (Praha – Brno)
- 2) Šetření změn mobilitního a rezidenčního chování (Praha – Plzeň)
- 3) Šetření preferencí cestujících na trase Praha – Mnichov (vlak)

• Frekvenční průzkumy v dálkové železniční dopravě

• Empirické šetření mobilitního chování cestujících na trase Brno-Praha

- 1) Skupinová diskuse Brno 15. 6. 2021
- 2) Skupinová diskuse Praha 17. 6. 2021
- 3) Skupinová diskuse Brno 22. 6. 2021

• Průzkum a analýza sociologického typu mezi uživateli různých dopravních prostředků na trase Brno-Praha s cílem zjistit jejich preference a chování

- 1) Šetření potenciální změny mobilitního chování na RS1 – mód automobil
- 2) Šetření potenciální změny mobilitního chování na RS1 – mód vlak
- 3) Šetření potenciální změny mobilitního chování na RS1 – mód autobus

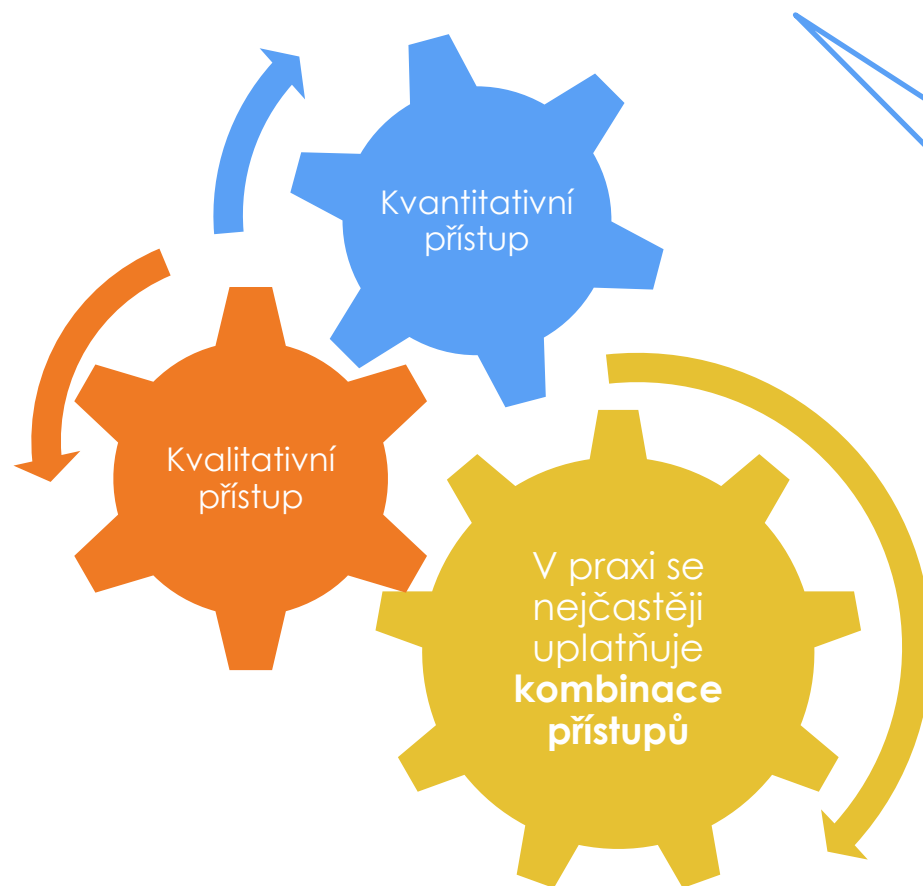
A některé další...

Metodologické přístupy

Metodologické přístupy

Integrovaný metodologický přístup

„V současném sociálně vědním výzkumu se objevují dva krajní přístupy, které jsou zakotveny v protichůdných epistemologických pozicích. První je znám jako ‚hypoteticko-deduktivní‘, také ‚pozitivistický‘, a odpovídá **kvantitativní výzkumné strategii** a používání osvědčených matematicko-statistických postupů. Druhý přístup je ‚induktivní‘, označovaný též jako ‚interpretativní‘, a odpovídá mu **kvalitativní výzkumná strategie**. Jako ‚integrovaný výzkum‘ či ‚integrovaná strategie‘ se zpravidla implicitně chápe **kombinace výše uvedených tradičních výzkumných strategií**.“

Loučková, I. 2010. *Integrovaný přístup v sociálně vědním výzkumu*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Atributy metodologických přístupů

Validita

- Operacionalizace, zkušenosti, literatura, pilotáž

Reprezentativnost

- Souvisí se spolehlivostí výběru vzorku (atribut kvantitativních výzkumů)

Reliabilita

- „Spolehlivost“ – zjišťuje se opakovaným měřením za totožných podmínek

Výběrová šetření

Pravděpodobnostní výběr

(o výběru jednotky rozhoduje náhoda)

Záměrný výběr

(o výběru jednotky rozhoduje výzkumník)

Techniky sběru dat

PAPI (Paper and Pen Interviewing)

- F2F komunikace tazatele a respondenta (validita, ovlivnitelnost respondenta)

CAPI (Computer-assisted Personal Interviewing)

- F2F komunikace tazatele a respondenta s využitím např. tabletu (čas, komfort, zpětná kontrola)

CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing)

- cenová dostupnost, časová úspora, náhodný výběr, kontrola a vyhodnocení

CAWI (Computer Assisted Web Interviewing)

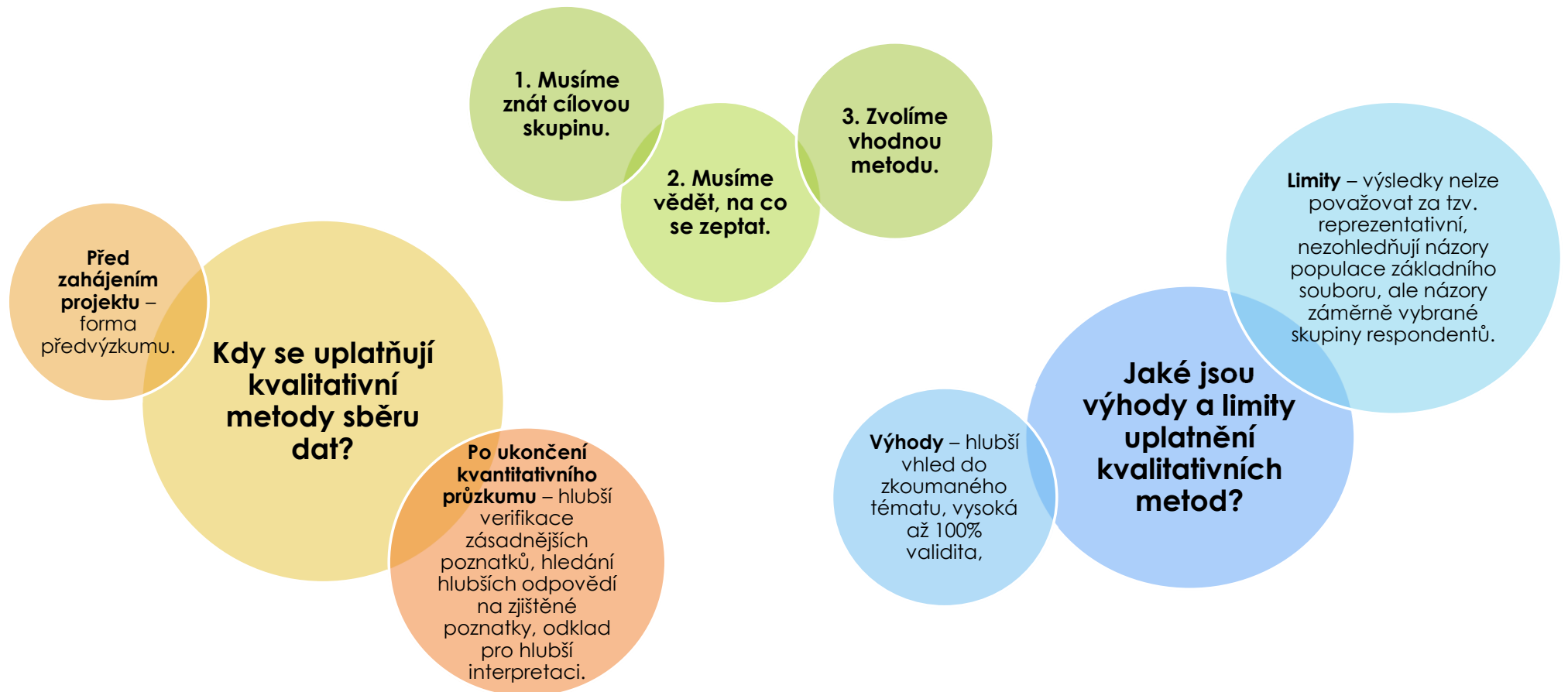
- programování, čas, komfort, kontrola a vyhodnocení

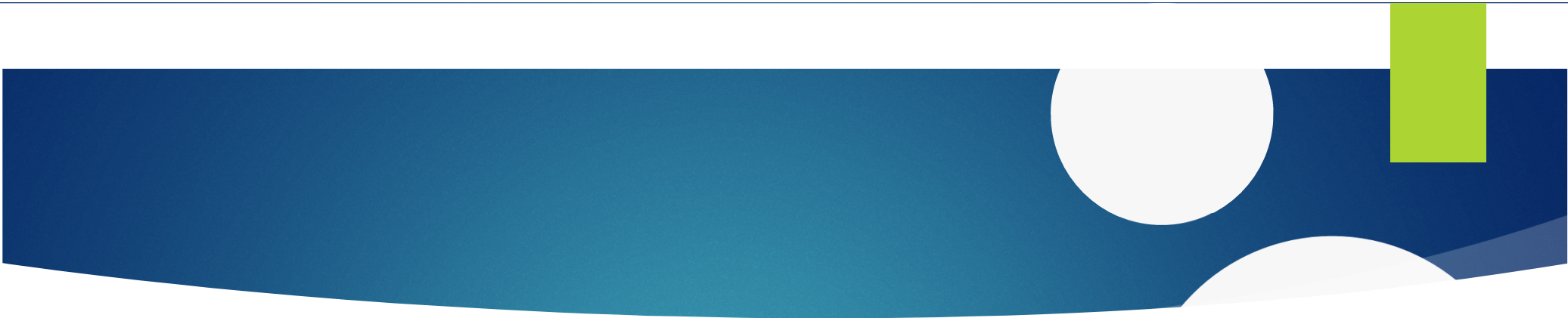
Další možnosti sběru – např. korespondenční technika

Kombinace technik sběru dat

Kvalitativní metodologický přístup

ZÁKLADNÍ PARAMETRY JEDNOTLIVÝCH EMPIRICKÝCH ŠETŘENÍ

Projekt Central MeetBike: Dotazníkové šetření v Pardubicích

Cíl:

- zjištění základních dat o dopravním chování obyvatelstva v kontextu domácností ve městě Pardubice; sběr dat pro porovnání s městy Uherské Hradiště a Žilina

Metoda:

- face to face dotazníkový sběr dat

Respondenti:

- domácnosti a osoby v domácnostech v Pardubicích
- pravděpodobnostní výběr na základě náhodného výběru ulic a čísel popisných z registru města a výběru adresátů dle předem určeného postupu
- celkem 572 informací o domácnostech, 1 559 vyplněných osobních dotazníků, 1 258 vyplněných formulářů cest

Sociologický výzkum k dopravní obslužnosti v ulicích 17. Listopadu a třída Míru v Pardubicích

Třída Míru

- 220 respondentů

Ulice 17.
listopadu

- 214 respondentů

Cíl:

- zjištění skladby uživatelů vymezených ulic, účelem jejich návštěvy a názorů na plánované změny týkající se zvýšení bezpečnosti cyklistů

Metoda:

- face to face dotazníkový sběr dat

Respondenti:

- všichni občané pohybující se po ulicích 17. listopadu a třídě Míru v průběhu běžného týdne (pondělí až sobota) v dopoledních, odpoledních i podvečerních hodinách
- vybírání na základě systematického výběru (random route)
- celkem 434 respondentů

Cíle a způsoby následné přepravy cestujících příjezdějících na Brno Hlavní nádraží

Cíl:

- odpovědět na výzkumnou otázku, jaké jsou cíle a způsoby následné přepravy cestujících příjezdějících na Brno Hlavní nádraží

Metoda:

- face to face dotazníkový sběr dat

Respondenti:

- cestující do Brna vlakem na Hlavní nádraží v průběhu všech sedmi dní běžného týdne, v čase od 5.00 do 20.00 hodin – ze sedmi směrů, cca 319 vlaky
- vyčerpávající šetření z hlediska zahrnutí všech příjezdějících spojů v daném období
- respondenti vybírání pravděpodobnostním náhodným výběrem
- celkem 1 054 respondentů

Sběr dat v rámci běžného týdne

Každý pracovní den dotazováno 150–170 respondentů, víkendové dny 110 respondentů

Každý pracovní den zařazeno do zjišťování 45 vlaků, víkendové dny 30 vlaků

Z každého vlaku dotazováni 3–4 respondenti

Cesty dětí do školy a zpět (dotazníkové šetření pro Statutární město Hradec Králové)

Cíl:

- zprostředkování vedení Statutárního města Hradec Králové zpětnou vazbu o způsobech dopravy dětí do školy a zpět, jejich pocitu bezpečí při cestě a situacích ohrožujících jejich bezpečnost

Metoda:

- dotazníkový sběr dat – uskutečněno objednatelem

Respondenti:

- všichni žáci základních škol v Hradci Králové, tedy cca 8 000 žáků ve 24 základních školách
- vyčerpávající šetření - provedeno v celé cílové skupině, nebylo použito výběrového vzorku

Význam regionálních terminálů vysokorychlostních tratí pro hustotu dopravních proudů - Názy obyvatel v blízkosti tratě a možné zastávky u Velkého Meziříčí

1) Dotazníkové šetření

Cíl:

- identifikace názorů obyvatel Velkého Meziříčí a dalších obyvatel v širší geografické oblasti na případné zbudování terminálu vysokorychlostní trati v blízkosti města Velké Meziříčí

Respondenti:

- obyvatelé města Velké Meziříčí, spádových obcí, ale také obyvatelé z širší geograficky vymezené oblasti starší 15 let
- výběr vzorku na základě záměrného – kvótního výběru podle zadání zadavatele
- celkem 439 respondentů

2) Řízené rozhovory

Cíl:

- vysvětlení mobilitního chování obyvatel Velkého Meziříčí a dalších obyvatel v širší geografické oblasti a přiblížení jejich názorů na případné zbudování terminálu vysokorychlostní trati v blízkosti města Velké Meziříčí a jeho využití těmito obyvateli

Respondenti:

- obyvatelé města Velké Meziříčí, spádových obcí, ale také obyvatelé z širší geograficky vymezené oblasti starší 15 let
- výběr vzorku na základě záměrného výběru podle zadání zadavatele
- celkem 30 respondentů

Sociologické průzkumy a analýzy pro projekt Nová mobilita – Průzkumy a analýzy sociologického typu mezi uživateli různých dopravních prostředků s cílem zjistit jejich preference a chování

Cíl:

- šetřit faktory podmiňující využití konkrétního dopravního prostředku (automobil, autobus, vlak)
- zjistit, za jakých podmínek by lidé zvolili cestu vysokorychlostní železnici proti použití jiných dopravních módů (auto, autobus, ale i letadlo a konvenční železnici) v meziregionální a mezistátní dopravě

1) Šetření mobilitního chování uživatelů dopravního módu – automobil

- 250 respondentů
- Trasy: Brno–Praha, Brno–Ostrava
- Systematický výběr
- Face to face dotazník

2) Šetření mobilitního chování uživatelů dopravního módu – autobus a vlak

- 1000 respondentů
- Trasy: Brno–Praha, Brno–Ostrava
- Systematický výběr
- Face to face dotazník

3) Šetření preference VRT oproti jiným dopravním módům

- 1200 respondentů
- Reprezentativní vzorek obyvatel Prahy, Brna, Ostravy a vybrané venkovské oblasti
- Kvótní výběr
- Face to face dotazník

Sociologické průzkumy a analýzy pro projekt Nová mobilita – Průzkumy a analýzy sociologického typu mezi uživateli různých dopravních prostředků s cílem zjistit jejich preference a chování

Cíl:

- zjistit, jak zlepšení dostupnosti destinace ovlivňuje rozhodovací proces o volbě místa návštěvy/pobytu a jeho chování v destinaci
- zjistit současné cestovní zvyklosti při cestách do ČR a střední Evropy a poznat roli dostupnosti cílového místa v rozhodovacím procesu respondentů
- zjistit faktory podmiňující využití konkrétního dopravního prostředku, substituce VRT s letadlem a autobusem

4) Šetření mobilitního chování domácích a zahraničních návštěvníků

- 1800 respondentů
- Návštěvníci vybraných lokalit v aglomeracích Praha, Brno, Ostrava
- Kvótní výběr
- Face to face dotazník

5) Šetření mobilitního chování účastníků cestovního ruchu – Jižní Korea

- 20 respondentů
- Návštěvníci z Jižní Koreje, kteří kromě ČR navštívili i další evropské země
- Skupinové diskuze

6) Šetření preference VRT oproti letadlu

- 30 respondentů
- Uživatelé letecké linky Praha – Mnichov, pasažéři autobusu linky Praha – Mnichov, cestující autem do Mnichova
- Skupinové diskuze

Sociologické průzkumy a analýzy pro projekt Nová mobilita – Průzkumy a analýzy sociologického typu mezi uživateli různých dopravních prostředků s cílem zjistit jejich preference a chování

Cíl:

- zjistit postoje respondentů k různým dopravním modelům VRT ve vazbě na jejich současné dopravní chování
- zjistit změny mobilitního a rezidenčního chování, které byly ovlivněny zlepšením nabídky železniční dopravy na trase spojující Plzeň a Prahu
- zjistit faktory, které podmiňují využití vlaku na trase Praha - Mnichov s důrazem na faktory bezpečnost, trávení času během cesty a environmentální postoje

1) Šetření potenciální změny mobilitního chování na trase RS1

- 1050 respondentů
- Auto vs. rychlovlak; vlak vs. rychlovlak; autobus vs. rychlovlak
- Systematický výběr
- Face to face dotazník, tazatelské karty

2) Šetření změn mobilitního a rezidenčního chování

- 20 respondentů
- Trasa Praha–Plzeň
- Face to face dotazování
- Polostandardizované rozhovory (cca 30 min.)

3) Šetření preferencí cestujících na trase Praha-Mnichov (vlak)

- 10 respondentů
- Trasa Praha–Mnichov
- Face to face dotazování
- Polostandardizované rozhovory (cca 30 min.)

Frekvenční průzkumy v dálkové železniční dopravě

Cíl:

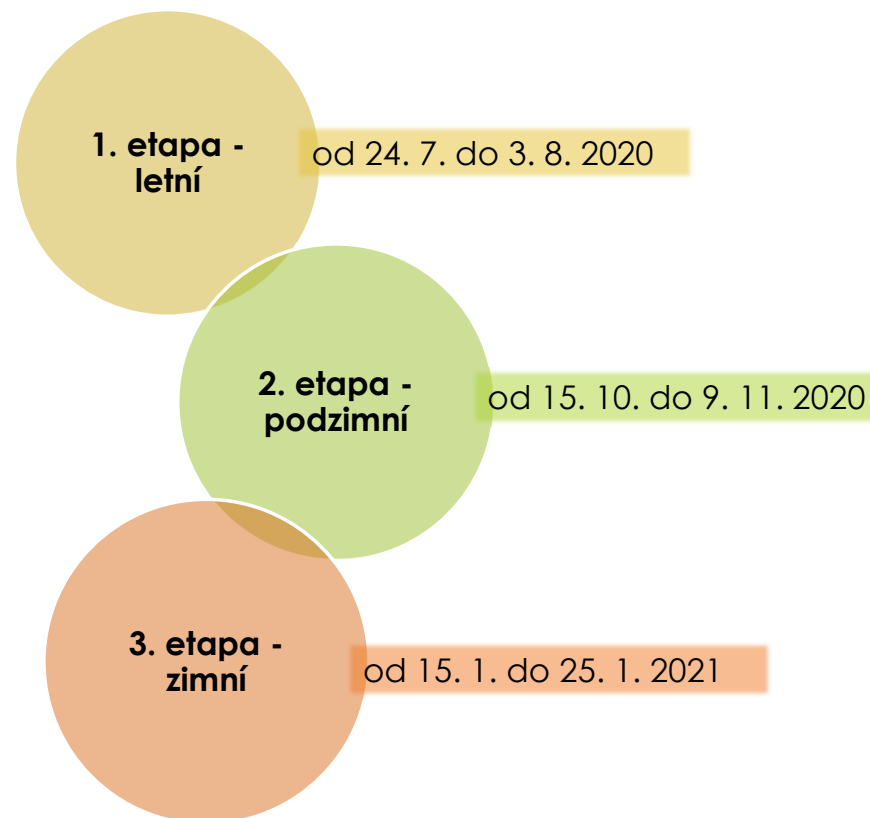
- v každém vlaku, který byl do frekvenčních průzkumů zahrnutý (linky R9, R26, R27), identifikovat počet nastupujících cestujících, počet vystupujících cestujících, celkový počet cestujících ve vlaku mezi jednotlivými stanicemi, počet cestujících v 1. třídě mezi jednotlivými stanicemi, počet nastupujících a vystupujících cestujících s jízdním kolem, počet cestujících s jízdním kolem mezi jednotlivými stanicemi a počet míst k sezení

Metoda:

- nezúčastněné pozorování - sčítání

Omezení:

- pandemie COVID-19

Empirické šetření mobilitního chování cestujících – součástí projektu „Rychlá spojení metropolitních oblastí: ekonomický model dopadů (nové) dostupnosti na pracovní trh využívající velká data“

Cíl:

- zjistit postoje respondentů, na jejichž základě volí/nevolí konkrétní dopravní mód na trase Brno–Praha a jak se jejich chování může potenciálně změnit v případě uvedení do provozu vysokorychlostní železniční linky RS1

Metoda:

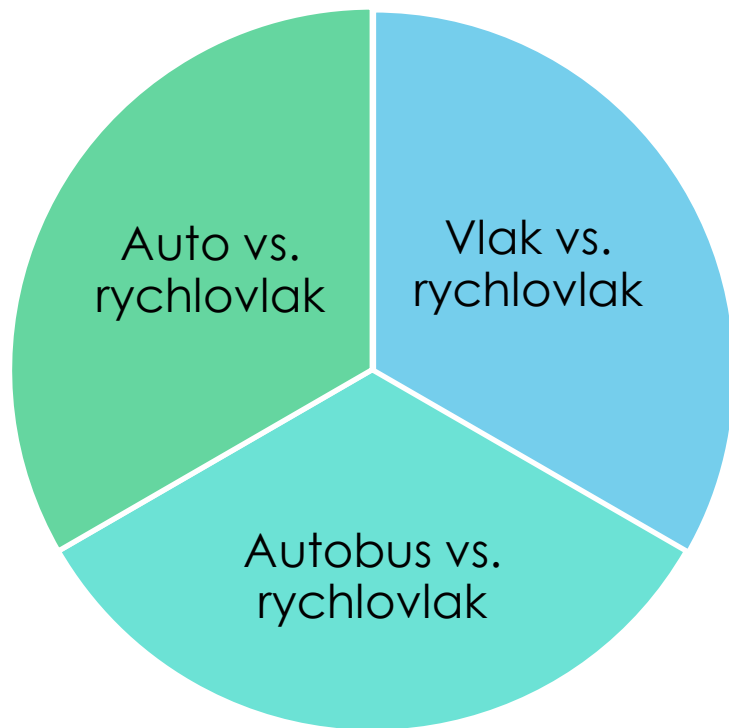
- skupinové diskuze (focus groups)

Respondenti:

- cestující na trase Brno – Praha (a opačně) při využití tří základních módů dopravy (vlak, auto, autobus)
- rovnoměrné zastoupení osob s různými cestovními zvyklostmi, pokud šlo o účel cesty, její frekvenci, použitý dopravní mód apod
- celkem 30 respondentů

Průzkum a analýza sociologického typu mezi uživateli různých dopravních prostředků s cílem zjistit jejich preference a chování

Cíl:

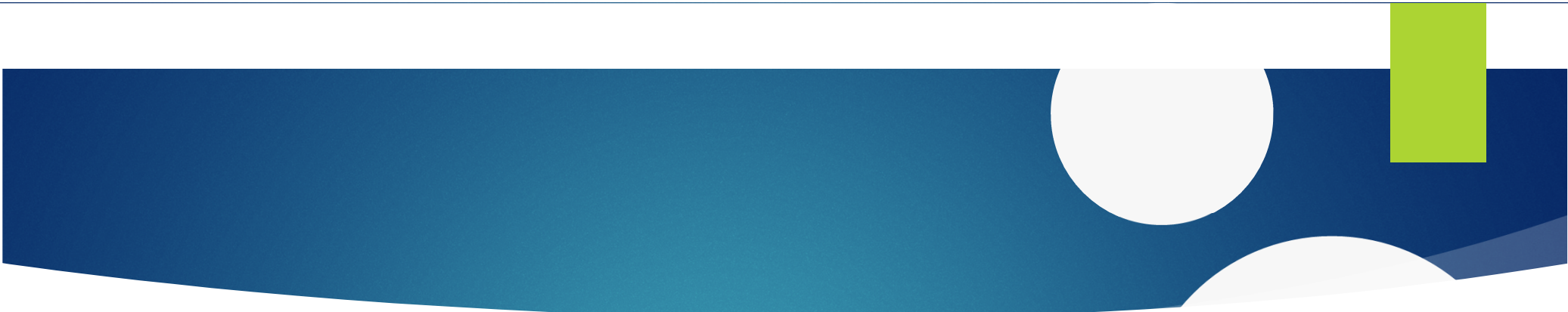
- zjistit postoje respondentů k různým dopravním modelům VRT ve vazbě na jejich současné dopravní chování

Metoda:

- face to face dotazníkový sběr dat

Respondenti:

- cestující na trase Brno – Praha (a opačně) při využití tří základních módů dopravy (vlak, auto, autobus)
- vybírání na základě systematického výběru (random route)
- celkem 1080 respondentů

ZÁVĚREM

Faktory ovlivňující úspěšnost sběru dat

**Výběr vhodného
metodologického
přístupu**

Výběr vhodné metody

**Volba způsobu výběru
vzorku respondentů**

**Provedení pilotáže
zjišťovacích nástrojů**

**Vnější vlivy (COVID-19
atd.)**

Zajištění validity a reliability dat

Děkuji Vám za pozornost.

Mgr. Marián Svoboda

jednatel společnosti

svoboda@augur-consulting.cz

+420 543 234 325

AUGUR Consulting s.r.o.

Vinařská 5a, 603 00 Brno

tel.: +420 543 242 595

www.augur-consulting.cz

AUGUR
Consulting